

PÁLYÁZAT

A Néprajzi Múzeum meghirdeti az 1991/92. évi

XXXIX. ORSZÁGOS NÉPRAJZI ÉS NYELVJÁRÁSI GYŪJTŐPÁLYÁZATOT

az MTA Néprajzi Kutatócsoport, az MTA Nyelvtudományi Intézete, a Magyar Néprajzi Társaság, a Szabadtéri Néprajzi Múzeum, a Művelődési és Közoktatási Minisztérium a Honismereti Szövetség támogatásával és más intézmények, szervezetek közreműködésével.

A pályázatra olyan munkák adhatók be, amelyek eredeti ismeretanyagot tartalmaznak a paraszti, illetve a falusi életről saját tapasztalat, helyszíni gyűjtés vagy történeti, levéltári kutatás alapján. Pályázni lehet olyan pályamunkákkal az alább felsorolt ajánlott témakörökben, amelyek

- részletes anyaggyűjtés alapján készült leírások, feldolgozások, illetve
- eredeti adat- és forrásgyűjtések: levelezés, gazdasági naplók, gazdálkodási és társadalmi szervezetek jegyzőkönyvei, iratai, önéletrajzok, magnetofonra rögzített interjúk,
- fénykép- és diasorozatok, archív képek, videofelvételek.

Nem adható be a pályázatra nyomtatásban megjelent, kiadás alatt álló, más pályázaton már részt vett munka, valamint szakdolgozat, doktori értekezés, hivatalos munkatervben szereplő kézirat. Visszaküldjük a szerzőnek, illetve továbbítjuk az illetékes intézményeknek azokat a dolgozatokat, amelyeknek témája nem illeszkedik a pályázathoz (szorosabban vett történeti, helytörténeti, műemlékvédelmi stb. témájúak).

A pályázatok benyújtási határideje: 1992. március 15.

Cím: Néprajzi Múzeum, Ethnológiai Adattár, gyűjtésszervezés. 1055 Budapest, Kossuth L. tér 12.

Tudnivalók:

a) A pályázat nyílt, azon bárki részt vehet, aki néprajzi, ill. nyelvjáráskutatással hivatásszerűen nem foglalkozik. Egy pályázótól több pályamunkát is elfogadunk, illetve több pályázó vagy szakkör közösen is elkészíthet pályaművet. A pályázatnak felnőtt és ifjúsági (18 éves korig) tagozata van. Összefüggő munkákat részenként nem lehet a pályázatra beadni (egymást követő években), de több különálló munka alkothat lazán összefüggő sorozatot a későbbiek során.

b) Kívánatos, hogy a pályázók a legtöbb megyében meghirdetett megyei néprajzi-honismereti pályázatra juttassák el elsőként munkáikat. Ennek feltételeiről a központi megyei múzeumok adnak felvilágosítást. A megyei pályázatra két, azonos tartalmú és kiállítású példányban kell elküldeni a pályamunkákat, a megyei múzeumok küldik azokat tovább az országos pályázatra. A megyei pályázaton való részvétel nem kizáró ok, és nem is feltétel az országos pályázaton való részvételkor.

c) A pályamunkán fel kell tüntetni a szerző nevét, pontos címét és foglalkozását. Az oldalak, illetve külön az illusztrációk (rajzok, kották, térképek) legyenek folyamatosan, előlről végig megszámozva. Helyes, ha az illusztrációkról külön jegyzék is készül.

d) A beadott kéziratokat nem küldjük vissza, azok a Néprajzi Múzeum adattárába kerülnek, és ott az érdeklődők rendelkezésére állnak.

Díjazás:

A korábbi évektől eltérően mostantól a néprajzi gyűjtőpályázat *nem kétlépcsős*, azaz az országos díjak összege nem tartalmazza a megyei pályázaton elért díjakat.

Az országos díjak összege eszerint:

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
Felnőtt tagozat	10 000	7000	5000	3000	könyv	oklevél
Ifjúsági tagozat	6 000	4000	3000	2000	könyv	oklevél

A díjak odaítéléséről országos zsűri dönt, a pályamunkákról készített szakmai bírálatok alapján.

Eredményhirdetés 1992 májusában lesz, a múzeumi világnaphoz kapcsolódóan.

Feldolgozásra ajánlott

NÉPRAJZI TÉMAKÖRÖK

1. A család vizsgálata [családtörténet, rokonsági viszonyok, (háztáji) termelés, jövedelmek, munka- és időbeosztás, kapcsolatrendszerek]. Egy parasztcsalád életkörülményeinek alakulása 1960 előtt és után. Önéletrajzok, családi naplók, számadáskönyvek gyűjtése, illetve feldolgozása.

2. A paraszti tárgykultúra leírása: munkaeszközök, a hagyományos és modern gazdálkodás, háztartás eszközei, fogyasztási javak. Lakásbelső, konyha, kamra, viselet. Az eszközkészlet felmérése, régi és mai tárgyleltár készítése. Régi tárgyak új környezetben.

3. A parasztiparosok, kézművesek, specialisták munkája, eszközei, ismeretanyaga.

4. Lakóházak, melléképületek külső és belső rendje, telekelrendezés, tanyák és telkek elhelyezkedése egy településen. Felmérések, alaprajzok, térképek.

5. Paraszti kertek, népi növényismeret, etnobotanikai vizsgálatok. Termelési specializációk megmaradása és átalakulása.

6. Egy falu hagyományos táplálkozásának bemutatása a legújabb fejlődés jelzésével.

7. A vándorlás formái és okai: summáság, cselédség, kivándorlás, áttelepülés, lakosságcsere, urbanizáció, ingázás. Állandóság és változás paraszti körülmények között élő, ipari munkával (is) foglalkozó családok életformájában (Budapest és más városok külső negyedeiben, új gyár, üzem környékén).

8. A szőlőhegyek és szőlőskertek hagyományos igazgatása és rendje, a szőlőhegyi élet szokásai. Présházak, pincék.

9. Hagományos és új ünnepek, szokások a családok, közösségek, települések, vidékek életében.

10. A gyermekélet, gyermekfolklor vizsgálata: nevelés, korcsoportok, játék, költészet.

11. Egy falu hiedelmeinek teljességre törekvő leírása. Orvos nélküli gyógyító és egészségvédő eljárások, természetismeret, testkultúra. A vallásosság egyéni és közösségi formái, liturgikus és más szokások.

12. Egy énekes teljes dalrepertoárjának bemutatása (közös éneklés, daltanulási alkalmak egy mai faluban).

13. Falusi és kisvárosi egyesületek, intézmények története, működése, szervezete, tagsága, jelentősége. Falusi, kisvárosi önkormányzatok múltbeli szerveződése és működése. Szabadon választott néprajzi témák.

NYELVJÁRÁSI TÉMAKÖRÖK

1. Nyelvjárási szókincs, tájszavak, szólások, közmondások.

2. Nevek és hozzájuk fűződő történetek, ill. magyarázatok: személy- és ragadványnevek, állatnevek, növények nevei, földrajzi nevek és eredetmagyarázó történetek.

A pályázók a pályázatot meghirdető intézményektől írásbeli, illetve szóbeli szakmai segítséget kérhetnek. A pályamunkák elkészítéséhez, az adat- és forrásgyűjtéshez kívánatos a megjelent *gyűjtési útmutatókat, kérdőíveket* felhasználni. A pályázók a következő témák kapcsán igényelhetnek a Néprajzi Múzeumtól gyűjtési útmutatókat, kérdőíveket: családtörténet, önéletrajz, rokonsági rendszer; szántás, -vetés, hordás, nyomtatás, cséplés, juhtartás, szobabelső, konyha-kamra, tárgyleltárak; kisipar, mesterség; épületfalak, kerítések és kapuk, tanyai telekelrendezés, csűrök, kertészeti építmények, csőszkunyhók, méhesek, kutak, szakrális emlékek, folyami vontatás, csúszó járművek; kertkultúra; gazdacselédek, Amerikába irányuló kivándorlás, urbanizáció; szőlőhegyi élet, présházak, pincék; ismerkedés-udvarlás-párvalasztás, lakodalom, búcsú, gyermekjáték; falutörténet a szájhagyomány és más helyi források alapján; földrajzi nevek, állandó szókapcsolatok, nyelvjárási és névtani témák. A nyelvjárási témájú pályamunkákhoz útmutatókat az MTA Nyelvtudományi Intézetétől (1364 Budapest, Pf. 107.) is lehet igényelni.

Budapest, 1991. március

NÉPRAJZI MÚZEUM
1055 Budapest
Kossuth L. tér 12.

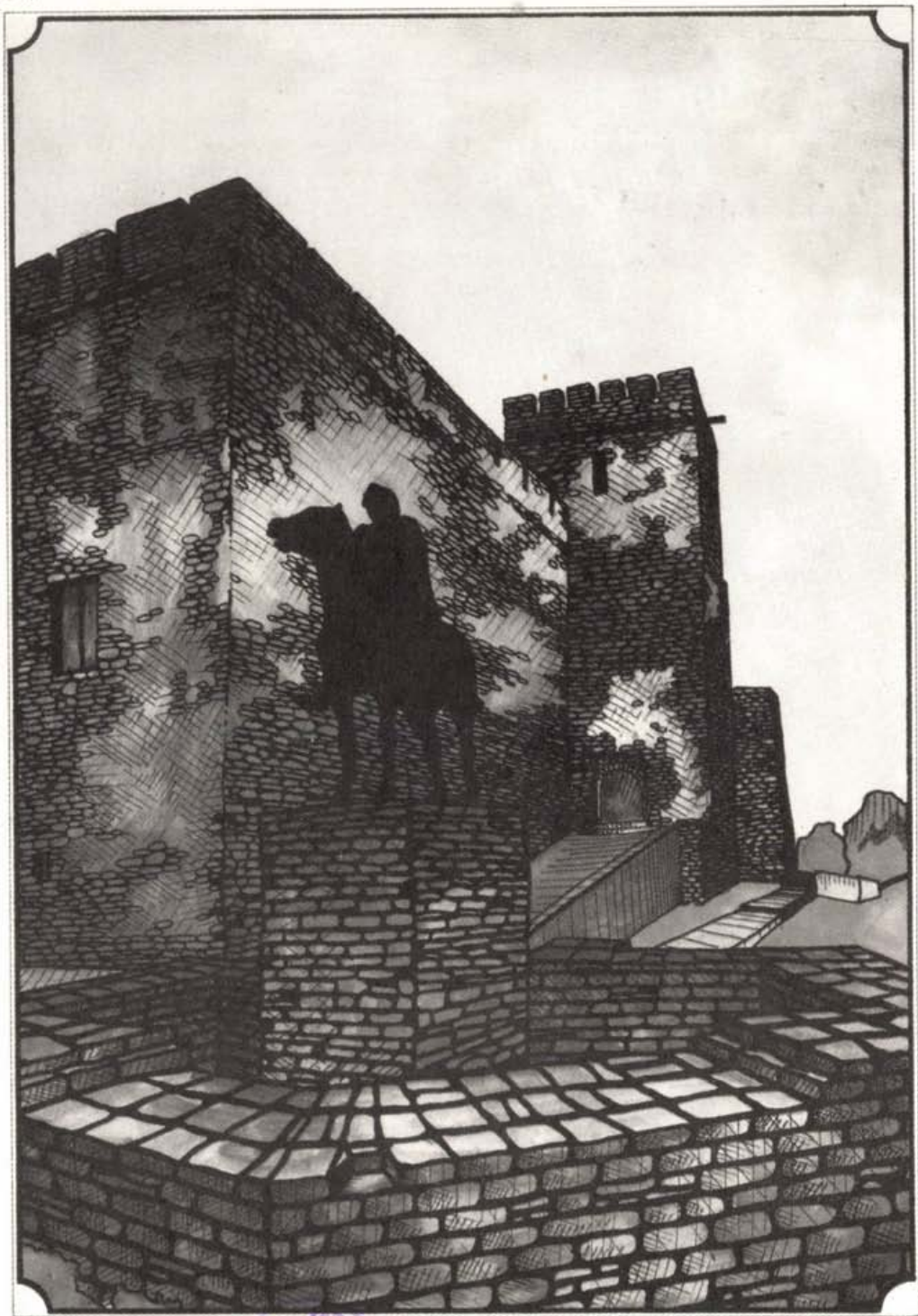
Kiss György altábornagy szobra Körösnagyharsányban. (Balogh Ferenc felvétele)

Vésztői juhász (Balogh F. felvételei)

Szénaszállítás tehenes fogattal, Kőrösnagyharsány

A gyulai vár

